

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/596)

T. C.

Başbakanlık

15 . V . 1946

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 541, 6/1256

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair Ulaştırma Bakanlığına hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 11 . V . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

Ş. Saracoğlu

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün muhtelif ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici taahhütlere girişilmesi ve bono çıkarmağa yetki verilmesi hakkındaki 4515 sayılı kanunun değiştirilmesine dair olan kanun tasarısının gerekçesi

Madde 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçlarının temini için senelik tediye miktarları sekiz milyon lirayı geçmemek ve on senede ödenmek üzere altmış milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhütlere girişilmesi hususunda, 4515 sayılı kanunla Ulaştırma Bakanlığına yetki verilmişti.

Bu kanuna dayanarak, dokuz küsür milyon lira ödenmek suretiyle bazı ihtiyaçlar temin olunabilmişse de, bunlardan, bir kısmı henüz tedarik edilememiş bulunmaktadır.

Halbuki, yurdumuzun günden güne artan münakale ihtiyaçlarını temin hususunda büyük bir ödev ve sorumluluk yüklenmiş bulunan Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğüne ait taşıma araçları ile tesislerden mühim bir kısmı bilhassa son harp yıllarındaki nakliyat keşafeti dolayısıyla yıprandığı gibi, bunlardan mühim bir kısmının da fennî ömürlerini doldurduğu halde harp seneleri içindeki satılma zorluk ve imkânsızlıkları yüzünden yenilerinin tedarik edilememesi sebebiyle, bugünkü işletme faaliyetinin normalseyrini takip edebilmesi ve memleketimizin ekonomik gelişmeleriyle ilgili münakale hizmetlerinin yapılabilmesi gayesiyle çeşitli ihtiyaçların temini ve yeni tesisler vücade getirilmesi zaruri bulunduğundan Hükümetçe onanacak programa göre bu ihtiyaçlar için yıllık ödeme miktarı 12 milyon lirayı geçmemek üzere 140 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmek hususunda Ulaştırma Bakanına daha geniş yetki verilmesini sağlamak maksadıyla ilişik birinci madde tadilen teklif edilmiştir.

Madde 2. — Birinci maddede sözü geçen ihtiyaçların mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda temini matlup olduğundan, yüklenme bedellerinin en çok 12 milyon liralık taksitlerle ödenmesini

teminen, faizleriyle birlikte tutarı 140 milyon lirayı geçmemek üzere Ulaştırma Bakanlığının izni ve Maliye Bakanlığının kefaletiyle bono çıkarmak için Genel Müdürlüğe yetki vermek maksadıyla ikinci madde teklif olunmuştur,

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Karar No. 15

Esas No. 1/596

17 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 24 . I . 1944 tarih ve 4515 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 11 . V . 1946 tarihinde Meclise sunulması kararlaştırılan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı, Komisyonumuzun 16 . V . 1946 tarihindeki toplantısında, Bakanlığın ve Genel Müdürlüğün temsilcileri de hazır oldukları halde incelendi.

Yukarıda tarih ve sayısı yazılı kanun, Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğüne, her yılki ödeme miktarı 8 milyon lirayı geçmemek üzere 10 yılda 60 milyon liraya kadar yüklenmelere girişilmesine yetki veriyordu. Dünya savaşının devam etmekte olduğu sırada kabul edilmiş olan sözü geçen kanun, savaş şartları içindeki mahdut satınalma imkânlarını nazara alarak okadarlık bir tahsisatı kâfi görmüştür. Hakikatte de 60 milyon liralık tahsisattan 1945 yılı sonuna kadar ancak 9,5 milyon liralık ufak bir kısmı kullanılabilmiştir. Halbuki şimdi savaş bitmiş ve dünya pazarlarında ve bilhassa İngiliz ve Amerikan pazarlarında, muhtaç olduğumuz malzemenin satın alınması imkânları artmıştır. Hattâ, Devlet Demiryollarından bir heyet hâlinde İngiltere ve Amerika'da bu maksatla temas ve teşebbüslerde bulunmaktadır. Satınalma imkânlarının artması ve sözü geçen heyetin temas ve teşebbüslerinin verdiği ümitler ve hakiki ihtiyacın da büyüklüğü karşısında Devlet Demiryolları İşletme İdaresi 60 milyon liralık tahsisatı kâfi görmiyerek bunun 140 milyon liraya

ve yıllık ödeme miktarlarının da 12 milyon liraya çıkarılmasını uygun görmüş ve kanun tasarısının da bu maksatla hazırlandığı anlaşılmıştır. Devlet Demiryolları İşletme İdaresi temsilcisinin verdiği malûmata göre bu tahsisatla tahakkuk ettirilmeğe çalışılacak programda ezcümle şu malzeme ve tesisler vardır:

275	Lokomotif
270	Yolcu vagonu
3000	Yük vagonu
100	Otobüs
500	Kamyon
1	Lokomotif tamir fabrikası
1	Vagon tamir fabrikası

Görüşmeler sonunda Komisyonumuz, kanun tasarısını yerinde bulmuş ve yazılışında ufak bir değişiklik yaparak kabul etmiştir. Bu değişiklik de ikinci ve üçüncü maddelerinin birleştirilmesinden ibarettir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komis-

yonu Başkanı

Çoruh

A. R. Erem

Aydın

Dr. R. Levent

Kars

E. Demirel

Ordu

Ş. Akyazı

Sivas

H. Işık

Sözcü

Kars

Ş. Karacan

Bursa

A. M. Erhan

Kırşehir

F. Selçuk

Ordu

Dr. V. Demir

Kâtip

Erzurum

S. Altuğ

Hatay

H. Ilgaz

Kocaeli

R. Fenmen

Sivas

H. Gökdemir

Tunceli

H. Üçöz

Bütçe Komisyonu raporu

T.B.M.M.

Bütçe Komisyonu

Esas No: 1/395

Karar No: 94

20 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İhtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 15 . V . 1946 tarihli ve 6/1256 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Ulaştırma Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmekle Ulaştırma Bakanı Ali Fuad Cebesoy ve Genel Müdürlük temsilcileri ile Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Devlet Demiryollarına lüzumlu malzemenin tedariki için 4515 sayılı kanunla Ulaştırma Bakanlığınca, yıllık tediye miktarı 8 milyon lirayı geçmemek üzere 60 milyon liraya kadar ve 1944 - 1953 yıllarına geçici taahhüde girişme yetkisi verilmişti.

Harbin sona ermiş olması dolayısıyla ve malzeme tedarikinde hâsıl olan yeni imkânlar ve 1944 yılından bugüne kadar geçen süre içinde beliren ihtiyaçlar da gözönüne alınarak, bu konu yeniden incelenmiş ve 140 milyonluk bir programa bağlanmıştır.

Bu sebeple adı geçen kanundaki taahhüt salâhiyetinin 60 dan 140 milyona ve senelik tedi-

ye miktarının 8 den 12 ye çıkarılmasına lüzum hâsıl olmuştur. Bu itibarla tasarı Komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ancak, girişilecek taahhütlerden ileri gelecek borçların ödeme süresinin âzami bir müddetle tahdidi, İdareyi lüzumsuz faiz yüklerinden koruma bakımından faydalı görülerek tasarıya bu yolda bir kayıt konulmuştur.

Tasarı Kamuya onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa takdim olunur.

Başkan Tokat H. N. Keşmir	Başkan V. Edirne M. N. Gündüzalp	Sözü Rize T. B. Balta
Kâtip İstanbul F. Öymen	Aydın R. Alpman	Diyarbakır Ş. Ulaş
Eskişehir Y. Abadan	Giresun M. Akkaya	Giresun A. Sagar
İsparta M. Karaağaç	İstanbul H. Ükmen	İzmir M. Birsal
Kayseri F. Baysal	Kütahya H. Pekcan	Mardin R. Erten
Samsun M. A. Yörüker	Yozgad S. İçöz	Trabzon S. Anamur
		Zonguldak E. Erişigül

HÜKÜMETİN TEEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 24 . I . 1944 tarihli ve 4515 sayılı kanunun 1 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Hükümetçe onanacak programına göre Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü çeşitli ihtiyaçları için yıllık ödeme miktarı (12) milyon lirayı geçmemek üzere (140) milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeğe Ulaştırma Bakanı yetkilidir.

Bu suretle girişilecek yüklenmeler her yıl Bütçe Kanunlarına bağlı (A) işaretli cetvellerde ayrı birer bölüme konulacak ödeneklerle karşılanır.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince girişilecek yüklenmeler için faizleriyle birlikte aynı miktarları geçmemek üzere, Ulaştırma Bakanlığının izniyle bono çıkarmağa Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ve çıkarılacak bonolara kefalet etmeğe Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 3. — 24 . I . 1944 tarihli ve 4515 sayılı kanunun 2 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun yayım gününde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Adalet Bakanı
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>M. Ökmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. R. Artunkal</i>	<i>Hilmi Uran</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Saka</i>	<i>N. E. Sumer</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Yücel</i>	<i>Sırrı Day</i>
Ekonomi Bakanı	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
<i>Fuad Sirmen</i>	<i>Dr. S. Konuk</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>T. Coşkan</i>	<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Çalışma Bakanı	
<i>Dr. S. Irmak</i>	

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 24 . I . 1944 tarih ve 4515 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanunun ikinci maddesi de aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Birinci madde gereğince girişilecek yüklenmeler için faizleriyle birlikte aynı miktarları geçmemek üzere, Ulaştırma Bakanının izniyle bono çıkarmağa Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ve çıkarılacak bonolara kefalet etmeğe Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 3. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4515 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 24 . I . 1944 tarihli ve 4515 sayılı kanunun birinci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Bakanlar Kurulunca onanacak programına göre Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü çeşitli ihtiyaçları için yıllık ödeme miktarı 12 000 000 lirayı geçmemek ve en çok onbeş yılda ödenmek üzere 140 000 000 liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeğe Ulaştırma Bakanı yetkilidir

Bu suretle girişilecek yüklenmeler her yıl bütçe kanunlarına bağlı gider cetvellerinde ayrı bir bölüme konulacak ödeneklerle karşılanır.

MADDE 2. — Aynı kanunun ikinci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Birinci madde gereğince girişilecek yüklenmeler için faizleriyle birlikte aynı miktarı geçmemek üzere, Ulaştırma Bakanının izniyle bono çıkarmağa Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ve çıkarılacak bonolara kefalet etmeğe Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 3. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 5 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.